

5.10.2025

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

## **LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ VIRVOITUSJUOMAMVEROSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA**

**Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi voimassa olevaa virvoitusjuomaverosta annettua lakia ja alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annettua lakia sekä kumottavaksi keväällä 2023 vahvistettu laki virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta. Esityksen tavoitteena on tehdä virvoitusjuomaverosta annettuun lakiin Euroopan komission valtioneuvoston edellyttämät muutokset, jotta kevään 2023 virvoitusjuomaveron uudistus voidaan saattaa voimaan.**

Lailla 651/2023 muetetusta virvoitusjuomaverolaista tehtiin kokonaisuudessaan oikeusvarmuusilmoitus komissiolle. Komissio kiinnitti huomiota lain kohtiin, jotka ovat sen mukaan ongelmallisia valtioneuvoston näkökulmasta, ja joita on muutettava valtioneuvoston suostumisen saamiseksi.

Komissio katsoi, että pakkaamattomat juomat ovat virvoitusjuomaverolain valtiontaloudellisen tavoitteen kannalta samassa asemassa kuin muut virvoitusjuomat. Komissio kyseenalaisti sen, että pakkaamattomien juomien jättäminen kokonaan veron ulkopuolelle olisi oikeassa suhteessa pakkaamattomien juomien sokeripitoisuuden määrittämiseen liittyviin hallinnollisiin vaikeuksiin.

Valtioneuvoston sääntely on osa EU:n kilpailuoikeutta, jonka tarkoituksena on taata tasavertaiset kilpailuolosuhteet koko EU:n alueella. Valtiontukea koskevat keskeiset säännökset sisältyvät Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä SEUT, 107–109 artikloihin. Valtioneuvoston sääntöjen tarkoitus on asettaa rajoitukset sille, millaisilla taloudellisilla keinoilla jäsenvaltiot voivat tukea ja kannustaa yritysten toimintaa.

### **Pakkaamattomien juomien valmisteverotus**

Esityksessä ehdotetaan, että pakkaamattomat juomat, jotka on valmistettu välittömään myyntiin elintarvikkeen luovutuspaikassa, ja jotka luovutetaan samasta elintarvikkeen luovutuspaikasta kuin missä ne on tehty, sisällytettäisiin virvoitusjuomaverolain soveltamisalaan. Pakkaamattomat juomat ovat voimassa olevan lain mukaan veronalaisia,

mutta ne poistettiin veropohjasta lailla 651/2023. Pakkaamattomista juomista ei kuitenkaan kannettaisi virvoitusjuomaveroa sokeripitoisuuden perusteella kuten pakatuista juomista, vaan niitä verotettaisiin alimman verotason mukaan. Pakkaamattomia juomia verotettaisiin vastaavasti kuin sokeria sisältämättömiä juomia verotetaan. Pakkaamattomien juomien sokeripitoisuutta ei olisi velvollisuutta selvittää verotusta varten, joten niiden verotukseen ei liittyisi sokeripitoisuuden määrittämisestä johtuvaa hallinnollista taakkaa.

Komission esittämä pakkaamattomien juomien verotus aiheuttaa hallinnollista taakkaa ravintoloille. Tarjoiltavien juomien määrä on mitattava ja raportoitava, mikä luo monelle ravintolalle uuden hallinnollisen velvollisuuden. On hyvä, että esityksessä ei ehdoteta sokeripitoisuuden mittaamista, vaan pakkaamattomia juomia verotetaan alimman veroluokan mukaan. Vaatimus sokeripitoisuuden mittaamisesta johtaisi siihen, että monet ravintolat luopuisivat itse valmistettujen juomien tarjoamisesta.

Lakiin lisättäisiin pakkaamattoman juoman määritelmä. Määritelmässä tukeuduttaisiin elintarvikelainsäädännössä määritellyyn pakkaamattoman elintarvikkeen käsitteeseen. Elintarviketietojen antamisesta kuluttajalle annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (834/2014) mukaan pakkaamattomalla elintarvikkeella tarkoitetaan loppukuluttajalle sellaisenaan tarkoitettua elintarviketta, jonka kuluttaja itse pakkaa, joka pakataan kuluttajan pyynnöstä elintarvikkeen luovutuspaikassa, joka on valmiiksi pakattu elintarvikkeen luovutuspaikassa välitöntä myyntiä varten tai joka tarjoillaan elintarvikkeen luovutuspaikassa loppukuluttajalle valmiina nautittavaksi.

Välittömällä myynnillä tarkoitetaan asetuksessa elintarvikkeen myyntiä, jossa tuote on pakattu valmiiksi elintarvikkeen luovutuspaikassa myynnin nopeuttamiseksi ja helpottamiseksi. Määritelmän mukaisia pakkaamattomia juomia olisivat kaikki esimerkiksi kahviloissa, ravintoloissa, smoothie-baareissa ja päivittäistavarakaupoissa luovutettavat virvoitusjuomat silloin, kun ne on myös valmistettu samassa paikassa. Määritelmä kattaisi kaikki sellaisenaan nautittavat veronalaiset tuotteet.

### **Ehdotettu verotaso**

Esityksessä todetaan, että tavoitteena on lisätä valtion verotuloja. Puoliväliriihessä asetetun tuottotavoitteen mukaisen veronkorotus on 11 senttiä litralta vuonna 2023 asetettuihin verotasoihin verrattuna. Korotuksen jälkeen pakkaamattomien juomien vero olisi 20 senttiä litralta. Pakattujen virvoitusjuomien verotaso nousee enemmän uusien veroluokkien käyttöön ottamisen vuoksi.

MaRa toteaa, että veronkorotus on tuntuva ja nostaa virvoitusjuomien verotason kansainvälisesti vertaillen korkealle tasolle. Näin tuntuva korotus voi vaikuttaa virvoitusjuomia valmistavien yritysten myynnin määrään tai kuluttajien tekemien valintojen muuttumiseen.

## **Tullinimike 2201 vesi**

Nykyisen lain mukaan tullinimikkeen 2201 vesistä peritään valmisteveroa silloin, kun tuote on pakattu enintään viiden litran vähittäismyyntipakkaukseen. Lakiesityksessä esitetään viiden litran rajan poistamista. Veron ulkopuolella on vesijohdosta tai kaivosta saatava talousvesi, jota ei pakata vähittäismyyntipakkaukseen.

Ravintoloiden asiakkailleen tarjoiluastiassa, esimerkiksi vesikannussa, tarjoama hana- tai kaivovesi ei ole lain soveltamisalan piirissä. Kyse ei ole vähittäismyyntipakkauksessa tai siihen rinnastettavassa pakkauksessa olevasta vedestä. Soveltamisalan raja-  
aus vesien osalta on välttämätön, koska maksuton vesi on yleinen ruokajuoma esimerkiksi koulujen ja oppilaitosten ruokaloissa sekä lounasravintoloissa. EU:n juomavesidirektiivin 16 artiklassa käsitellään mm. toimenpiteitä hanaveden tarjoamisen lisäämiseksi. Jäsenvaltioita kannustetaan edistämään hanaveden tarjoamista ilmaiseksi tai pientä palvelumaksua vastaan ravintoloissa, ruokaloissa ja ateriapalveluissa.

Tarjoilupaikoissa kuten kahviloissa ja ravintoloissa hanaveteen voidaan lisätä hedelmätai vihannespaloja tuomaan siihen makua. Hanavettä voidaan myös hiilihapottaa paikan päällä. Myös näitä vesiä tarjotaan asiakkaille tavanmukaisesti maksutta. MaRa katsoo, että hanaveden hiilihapottaminen tai paloitetujen hedelmien ja kasvien lisääminen veteen ei ole virvoitusjuoman valmistamista. Siksi tällainen vesi on rinnastettava hanaveteen.

## **Pienimuotoinen valmistustoiminta**

Virvoitusjuomien pienimuotoinen valmistustoiminta on virvoitusjuomaverotuksen ulkopuolella. Veroa ei kanneta, jos juomat on valmistanut muista alan toimijoista riippumaton valmistaja, joka kalenterivuoden aikana luovuttaa kulutukseen enintään 70 000 litraa virvoitusjuomaa (pienvalmistaja). Pienvalmistajan on tehtävä pienvalmistajaksi rekisteröitymistä koskeva rekisteröitymisilmoitus Verohallinnolle.

MaRa toteaa, että pienvalmistajan vapauttaminen verovelvollisuudesta on ravintoloiden kannalta perusteltua. Ravintola-ala on pienyritysvaltainen ja säännös vähentää monille yksittäisille ravintoloille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa ja kustannuksia.

Kahvin, teen ja kaakon verovapaudesta säätäminen on perusteltua, koska ne eivät ole varsinaisia virvoitusjuomia. Nimenomainen maininta laissa on tarpeellinen koska osa tuotteista kuuluu verotaulukossa mainittuihin veronalaisiin nimikkeisiin.

## **Yhteenveto**

- 1. Komission valtiontukihyväksynnässä ottaman kannan jälkeen myös pakkaamattomille juomille on säädettävä valmistevero. Pakkaamattomien juomien verottaminen alimman verotason mukaisesti on perusteltua, koska silloin pakkaamattomien juomien valmistajat voidaan vapauttaa sokeripitoisuuden mittaamisesta.**

2. Esityksen tavoitteena on lisätä valtion verotuloja, minkä vuoksi esitetään tuntuvaan veron korottamista. Näin suuri korotus voi vaikuttaa yritysten myyntiin tai kuluttajien virvoitusjuomia koskeviin valintoihin.
3. Hanaveden hiilihapottaminen tai hedelmien ja kasvien lisääminen maksutta tarjottavaan hanaveteen ei ole virvoitusjuoman valmistamista, ja tällainen vesi on rinnastettava verottamaan hanaveteen.
4. Pienimuotoisen valmistustoiminnan vapauttaminen verovelvollisuudesta on perusteltua. Muutos aiheuttaa pientuottajille kuitenkin uuden velvoitteen rekisteröityä Verohallinnon rekisteriin.
5. Kahvin, teen ja kaakaon verovapaudesta säätäminen on perusteltua, koska ne eivät ole virvoitusjuomia.

MATKAILU- JA RAVINTOLAPALVELUT MARA RY

Veli-Matti Aittoniemi  
varatoimitusjohtaja